

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

2. Prior pars vetæ & communis sententiæ explicatur & probatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

res videbatur extra controuersiam esse, donec pietas aliquorum adeo acriter quotidianæ communionis partes suscepit, vt hæc breuis quæstiuicula ad librum vsque excreuerit, & vulgi mentes in varias, vt fieri solet, factiones diuiserit. Oportet ergo rem hæc ad trutinam disputationis Scholasticæ reuocare; breuissime tamen; & sane sufficit, si veritatem sincere quærimus: si contentionem, nec liber integer.

SECTIO I.

Sententia affirmans, omnibus expedire communionem quotidianam.

1.
Supponitur
primo id in
quo omnes
conueniunt.

Supponendum primo, Auctores vtriusque partis conuenire in eo, quod homini existenti in gratia licet simpliciter quotidianus vsus Eucharistiæ, nec in huiusmodi frequentia includi labem peccati lethalis: nam sicut præceptum graue solum cogit ad communionem annuam; sic etiam solum prohibet duplicem communionem vnius diei, siue hæc prohibitio sola consuetudine, siue positiuo præcepto inducta fuerit: quare licet aliquando nimia frequentia possit esse culpa venialis, sicut etiam nimia abstinencia intra annum ob aliquam circumstantiam; cæterum neutrum extremum continet materiam culpæ graui; sed tota controuersia est, vtrum intra terminos consilij, & perfectionis oporteat quotidianam communionem omnibus indifferenter consulere, vtpote rem vtiliorem, & medium aptius Christianæ & Euangelicæ perfectioni.

2.
Supponendum
secundo non
dubitari
quin vsus
ille sit lau-
dabilis.
Conc. Trid.

Supponendum secundo, non dubitari, an vsus quotidianus Eucharistiæ de se laudabilis sit, & perfectior, quam vsus rarior, atque ideo curandum omnibus esse ad illum peruenire, si possint. Hoc enim sub his terminis adeo certum est, vt nemo Catholicus potuerit de hoc dubitare. Habetur enim fere expressum in Trid. sess. 22. cap. 6. vbi Ecclesia hanc frequentiam maximopere desiderat. *Oportet, inquit, sacrosancta Synodus, vt in singulis Missis fideles adstantes, non solum spirituali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistiæ perceptione communicent, quod ad eos sanctissimi huius Sacrificij fructus vberior prouenerit.* Quod si perfectius esset abstinere, quam communicare; procul dubio non optaret frequentiam Ecclesia. Ex quo etiam fit in genere loquendo, non expedire prohibere omnes fideles absolute à communionem quotidiana: hoc enim esset, prohibere illos ab eo, quod de se est perfectius, & vtilius: sicut si prohiberetur à voto castitatis, vel statu religionis. Quare merito Congregatio Cardinalium 4. volumine decisionum Rota in declaratione præfati loci Tridentini, decreuit, huiusmodi prohibitiones esse perniciosas. *Obstat, inquit, Conc. Trident. Episcopo volenti præscribere certa tempora: vt dies Dominicos, quartam, & sextam feriam, quibus tantum liceat viris laicis, coniugatis, negotiatoribus, & melioribus etiam non coniugatis sanctissimam Eucharistiam sumere; etiam ob irreuerentiam, quam potest quotidiana huius Sacramenti sumptio in sua diocesi parere.* Hoc fuit decisum in mense Ianuarij 1587. ob stare, quia antiquo tempore, per acta consecratione, omnes adstantes sumebant Eucharistiam: & ideo licitum est quotidie Eucharistiam sumere. Hæc sunt verba Cardinalium, ex quibus constat, vsus quotidianum Eucharistiæ laudabilem esse, & desiderandū ob innumeros fructus, quos parere potest in Ecclesia. Quæstio ergo non procedit de perfectione huius frequentie secundum se, sed pro vt in hoc indiuiduo (vt ita loquar): potest enim contingere, aliquem actum secundum se esse perfectiorem, & tamen huic indiuiduo non esse vtiliorem, licet alioquin non sit illicitus. Sane dubitari

non potest, perfectiorem esse cæteris paribus virginitatem, & cælibatum, quam nuptias, vt constat ex Tridentino sess. 24. can. 10. & tamen possunt dari casus quibus magis expediant huic feminæ nuptiæ, quam virginitas. Dubium ergo est, an hæc maior vtilitas, & perfectio communionis quotidie vniuersaliter sit accipienda respectu omnium fidelium existentium in statu gratiæ; an vero sint aliqui etiam iusti, quibus ob magnam tepiditatem, ob relaxationem voluntariam, ob distractiones, & curas sæculi, consultius sit rariùs, quàm singulis diebus ad Eucharistiam accedere.

Partem affirmantem sub his terminis explicatam, & quod omnibus iustis vniuersaliter sit vtilior quotidiana communicatio, nescio aliquem ex antiquis, qui eam docuerit. Nam licet omnes tam Patres, quam Scholastici vniuersaliter frequentiam suadeant (vt postea videbimus) sicut etiam suadent virginatatem, & religionem accipiendi tamen sunt, suppositis terminis habilibus. Cæterum hanc doctrinam vniuersaliter docuit hac tempestate Theologus quidam Benedictinus Petrus Vincentius de Marzilla apud Compustellanos primarius Theol. Professor, qui pro sua opinione Memoriale quoddam edidit ad Archiepiscopum Compustellanum, & postea libellum integrum, quem vocauit *Additiones ad Memoriale*, vtrumque Hispano idiomate, vt facilius apud plebem spargeretur; quæ, vt fieri solet, in partes diuisa cæpit partim prædicto Magistro adherere, partim illum reprehendere, & nouitatis perniciose insinulare, præsertim quod non solum homines, ac mulieres cuiusque status, & conditionis ad communicandum quotidie induceret, sed eo potissimum, quod eos hac in parte Confessarij iudicium expectare nollet, nedum eius monitis, aut consilio obtemperare, sed eo ipso quod absolutionem sacramentalem à lethali oblinerent, vterentur iure suo, & inuito etiam, ac dissuadente Confessario, ad communionem accederent.

Mortuo præfato Magistro successit alius eiusdem Ordinis, & opinionis assertor Fr. Maurus de Valderas, qui, edito Theologico certamine, eandem doctrinam renouauit: addidit tamen, rusticis, & ignatis non esse consulendum accedere sine licentia Confessarij, eo quod facile possit contingere incidisse in aliquod lethale, cuius speciem, aut gravitatem ignorent, & accedant sine gratia ad hoc Sacramentum: cæterum, absolutione obtenta, non credo requiri etiam ab hoc Theologo vltieris Confessarij placitum.

Potissima fundamenta horum Auctorum sumuntur ex Patrum verbis vbique quotidianam communionem suadentium; ex vsu primitiue Ecclesiæ; ex desiderio Tridentini supposito; ex fructu Sacramenti, qui datur ex opere operato omnibus iustis, quem procurare melius est, quam illo carere, cum sit augmentum gratiæ, & virtutum; & denique ex eo, quod Paulus solum exigit hanc conscientie puritatem à lethali, vt quis digne accedat: quare qui eam habet, non est, cur amplius abstinere. Hæc sunt potissima capita argumentorum, quæ tamen postica singillatim recensere, vt simul dissoluantur, potius quam vera, & communis sententia in sequentibus sectionibus explicata fuerit, & comprobata.

SECTIO II.

Prior pars vera, & communis sententia explicatur, & comprobatur.

Vera, & antiqua sententia, quam fideles omnes ipso cum lacte acceperunt, & quæ ex terminis notam Scholastici Doctores non tam probare curant.

habere partes.
Prima est
hæc non ex-
pedire omni-
bus indiffe-
renter.
Secunda est
in hoc standi
esse iudicio
prudens
confessio.

curant, quam supponere, duas habet partes: prima est, non expedire omnibus iustis indifferenter, cuiusque status, & vitæ sint, quotidianam communionem, neque eis esse vitiosam, licet alioquin non sit illicita. Secunda est, eum, qui in re tanti ponderis errare noluerit, non se suo arbitrio debere credere, sed standum sibi iudicio prudentis Confessarii, vel Patris spiritualis, cuius erit hanc frequentiam plus, minusve extendere, pro maiori, vel minori ipsius aptitudine. Primam partem in hac Sectione; posteriorem in Sectione sequenti comprobabimus.

9
In prima
parte omnes
communiunt.
S. Thom.

Et quod artinet ad primam partem, in ea conveniunt omnes Scholastici, nullo prioris excepto. S. Thomas in presenti art. 10. in corpore sic ait: Circa usum huius Sacramenti duo possunt considerari: unum ex parte ipsius Sacramenti, cuius virtus est hominibus salutaris, & ideo vile est quotidie ipsum sumere, ut homo quotidie eius fructum percipiat, &c. Alio modo potest considerari ex parte sumentis, in quo requiritur, ut cum magna devotione, & reverentia ad hoc Sacramentum accedat: & ideo si aliquis se quotidie ad hoc paratum inveniat, laudabile est, quod quotidie sumat. Unde Augustinus cum dixisset: Accipe quotidie, ut quotidie tibi prosit, subiungit: sic tunc, ut quotidie merearis accipere. Sed quia multoties in pluribus hominum multa impedimenta huius devotionis occurrunt, propter corporis indispositionem, vel anime, non est vile omnibus hominibus quotidie ad hoc Sacramentum accedere. Hæc S. Thomas, apud quem vides expresse, communionem quotidianam non esse vitiosam ob defectum magnæ devotionis, & reverentie, quam dicit desiderari ex parte hominis ad hoc Sacramentum. Quis autem dicat nomine magnæ devotionis, & reverentie, intelligi carentiam solam peccati mortalis, admixtam etiam cum distinctione, & tepiditate maxima, & cum proposito actuali committendi innumera venialia ex aduertentia? Sanè ego istam magis dicerem indeuotionem, & irreuerentiam, quam magnam deuotionem, & reverentiam.

10
S. Thom.

Sed age, explicet se sanctus Doctor, de qua reverentia loquatur: ipse ergo in 4. dist. 12. quæst. 3. artic. 1. quæstionem 1. sic ait: In hoc Sacramento duo requiruntur, scilicet desiderium coniunctionis ad Christum, quod facit amor; & reverentia Sacramenti, quæ ad donum timoris pertinet: primum incitat ad frequentationem huius Sacramenti quotidianam, sed secundum retrahit. Unde si aliquis experimentaliter cognosceret, ex quotidiana sumptione fervorem amoris augeri, & reverentiam non minui, talis deberet quotidie communicare: si autem sentiret, per quotidianam frequentationem reverentiam minui, & fervorem non multum augeri, talis deberet interdum abstinere, ut cum maiori reverentia, & deuotione postmodum accederet. Hæc S. Thomas, apud quem cæcus videat, nomine reverentie non intelligi carentiam peccati mortalis: hæc enim non minuitur per quotidianam communionem, sed deuotionem actuale, & præparationem, ac fervorem, qui ut postea videbimus, poterit aliquando per accidens minui ob nimiam frequentiam. Quare idem sanctus Doctor postea artic. 2. quæstionem 3. concludit, sumere Eucharistiam, esse bonum per se, & ex genere; abstinere vero, esse bonum per accidens, & addit: Ideo simpliciter loquendo melius est Eucharistiam sumere, quam ab ea abstinere: sed in casu aliquo nihil prohibet, esse melius abstinere, quando aliquis probabiliter præsumit, ex sumptione reverentiam minui. Hæc S. Thomas, cuius verba si

legit Auctor contrariæ sententiæ, cur miratur cap. 19. apud discipulos S. Thomæ suam doctrinam offensionem parere, & novitatem? Quid enim pareret, quæ ex diametro opponitur menti, & verbis Angelici Doctoris.

Accedat S. Bonaventura huius venerabilis Sacramenti deuotissimus testis in 4. dist. 12. part. 2. quæst. 2. propositis pro utraque parte rationibus, sic concludit: Si ergo queritur, utrum expediat frequentare alicuius dicendum, quod, si videat se esse in statu Ecclesiæ primitivæ, laudandum est quotidie communicare: si autem in statu Ecclesiæ finalis, utpote frigidum, & tardum; laudandum est, quod raro: si autem mediomodo; medio modo se debet habere, & aliquando debet cessare, ut addiscat reuerentiam, quando accedere, ut inflammetur amore: Quia tali hosti debetur honor, debetur & amor; & tunc secundum illam partem, secundum quam videtur se melius proficere, ad illam magis declinet; quod homo solum experientia discit. Omnes ergo rationes ad primam partem pro frequentia intelliguntur, salua debita præparatione, quæ in paucissimis est ut semper. Hæc Bonaventura; cum quibus videant aduersarii, quomodo cohereant, quæ docent, dum dicunt, communionem quotidianam expedire omnibus cuiusque status, & conditionis, dummodo non sint in mortali, & præparationem debitam ad istam frequentiam reperiri in omnibus etiam Laicis rite absolutis à lethalibus.

Habemus etiam aliud præclarum testimonium eiusdem Bonaventuræ lib. 2. de profectu religionis Aliud eiusdem cap. 77. in hæc verba: Vix aliquis ita religiosus esse videtur, & sanctus, (exceptis Sacerdotibus) quin semel in septimana sufficiat ei ex consuetudine communicare, nisi speciali causa quandoque, vel ratio plus suadeat, infirmitas superueniens, vel singulariter festiuitas sollemnis, &c.

Hunc modum loquendi obseruant alij Scholastici. Alex. Alensis 4. p. art. 4. §. 1. quæstionem 2. cū proposuisset verba Augustini de Ecclesiasticis dogmatibus: Quotidie Eucharistiam sumere, nec laudo, nec vitupero; quærit, utrum Augustinus loquatur de bonis, an de malis: si enim de malis, deberet vituperare; si de bonis, laudare; respondet in hæc verba: Augustinus loquitur de bonis; & potest esse in bonis, quod quotidie communicare generet fastidium, & minorem reverentiam, & deuotionem, & c. in aliquibus vero ipsa frequentia auget deuotionem & reverentiam; & tunc laudabile est quotidie accipere, & ideo nec laudat, nec vituperat; quia aliquando bene potest fieri à bonis, quandoque bene omitti à bonis. Quod ipsum repetit infra quæstionem 4. dicens: Per se loquendo magis expedit alicui digne accedere, quam expediat eidem cessare: occasionaliter tamen magis expedit cessare ad tempus, quam frequenter accedere; quia aliquando contingit, quod cessatio est causa maioris deuotionis, & reverentie. Hæc Alexander; cui contradicunt Auctores primæ sententiæ dicentes; qui hodie non communicat ineptiorem esse ad crastinam communionem, quam si hodie communicasset.

Idem habet Richardus in 4. d. 12. art. 6. quæst. 1. ubi sic ait: Si autem sentiret homo, per multam frequentationem minui reverentiam ad hoc Sacramentum, & fervorem non multum augeri, interdum deberet abstinere, ut cum maiori reverentia, & deuotione postmodum accederet. Eadem verba habet Palud. ibi quæst. 1. Dionys. Carthus. quæst. 5. Alber. d. 13. art. 27. & 28. qui addit, quod inter fervorem charitatis trahentem ad communicandum, & Alber. inter timorem reverentie retrahentem, medium

Q9 4 debet

debet seruare temperatrix discretio. Et in lib. de Missa in fine: De his, qui mulieres omni die communicant, videtur, inquit, quod acriter reprehendendi sunt, quia nimio visu vilescere faciunt Sacramentum, & potius ex leuitate mulierum putatur esse desiderium, quam ex deuotione causatus. Ac denique de viduis, seu in castitate manentibus, & de iis qui præparant se ad communionem per abstinentiam à coitu, dicit, non debere prohiberi de mense in mensem.

15. Similiter loquitur Victoria de Eucharistia, n. 85. Pet. Soro late sect. 9. de Euchar. Durandus in 4. d. 12. q. 5. Domin. Sotus ibi q. 1. ar. 10. vbi coniugatis non permittit, nisi ad summum semel in hebdomada communicare. Quandus ibid. 12. in fine addit, indegens esse vno die post alterum Laicos communicare. Caietan. ibi durius loquitur etiam cum Sacerdotibus. S. Antoninus 3. p. tit. 14. c. 12. §. 5. iubet tepidos aliquando abstinere, quia nimia familiaritas parit contemptum. Thomas de Argentina illa dist. 12. q. 13. art. 3. diueri mense assignat inter perfectos, & tepidos: & adducto exemplo caloris naturalis, illos inquit, sepius congruit sumere, qui spiritualiter habent fortiores virtutes digestiuas, pura in quibus magis viget a mor, & astutus desiderium ad sumendum. Didacus de Tapia in 3. p. q. 8. de Euchar. art. 12. & Nugnus in presenti. Pelbartus de Themelhar 4. p. Rosarij, verbo Eucharistia. §. 23. circa finem. Syluester, Eucharistia 3. q. 15. Ioan. de Friburgo in Summa lib. 3. tit. 24. q. 119. Tabiena, Communio, num. 17. Alfonso Vega in sua Summa, cap. 10. de Eucharistia. §. 18. Pet. de Ledesma 1. part. Summa c. 14. Barthol. de Ledesma in Summario de sacramento Eucharist. difficult. 27. col. 412. & acriter contra aduersarios Bartholomæus de Medina in Instruct. Confessarij 3. Præcept. Eccles. §. 42. Angelus, Eucharistia 3. num. 38. & vno verbo omnes Theologi Scholastici, Morales, & Mystici, inter quos M. Ioan. de Auila adducendus infra sect. 4. Omitto auctores nostræ Societatis, quæ licet ab eius ortu in frequentiam huius Sacramenti valde fuerit propensa; semper tamen cautissime communionem quotidianam dari voluit, & non nisi probate vitæ, & eximie virtutis testimonio præeunte. Videatur Suarez in presenti, dist. 69. sect. 4. Henriquez lib. 8. de Eucharistia cap. 53. P. Egidius in presenti. Valentia dist. 6. q. 8. puncto 4. & alij omnes. Nec mirum, eos ita sentire, quos proprii instituti ratio ad hanc doctrinam præuenerat; vtpote, quæ in Reg. 26. Sacerdotum præscribit omnibus Societatis Confessariis, ne sint faciles ad communionem quotidianam poenitentibus concedendam, sed potius coniugatos moneant, ne crebrius quam octauo quoque die accedant: quam Regulam licet Marzilla oppugnare tentauerit per epistolam ad Præpositum Generalem Claudium, quæ enixe postulabat, & sperabat, vt abrogaretur; frustra tamen talem spem de nostra Societate concepit, quod tam facile dissuaderetur ab ea opinione, quam à primis parentibus adeo prudenter imberbat. Quare merito hanc fiduciam ei abstulit noster Ludou. de Ponte.

16. Vides communem Scholasticorum consensum, à quo in re graui, & mortali non licet priuata auctoritate discedere, præsertim cum credibile non sit, Scholasticos, & Doctores grauissimos sine firmissimo fundamento in hanc sententiam conspirasse. Primum desumitur ex Patribus, qui licet frequen-

tiam Eucharistiæ sapissime suadeant, numquam tamen voluerunt ita intelligi, vt cum sola gratia habituali expediret quotidie ad Sacramentum accedere, vel vterius maximam quamdam reuerentiam, & præparationem exigunt. Chrysostomus hom. 17. Chrysost. hoc dicit: si quis non est sanctus, non accedat; non simpliciter dicit, à peccatis mundus, sed sanctus: sanctum enim non mundatio peccati tantum facit, sed etiam præsentia spiritus, & bonorum operum opulentia. Non enim inquit, volo à cæno vos mundari esse, sed etiam albos esse, & pulchros, &c. hæc eadem reperit hom. 61. ad populum Antiochenum. Augustinus item, siue quicumque Auctor fuit libri de Ecclesiasticis dogmatibus, cap. 53. tom. 3. vbi illa vulgaria verba habentur: Quotidie Eucharistia communem percipere, nec laudo, nec reprehendo: omnibus tamen Dominicus diebus communicandam suado, & hortor, si tamen mens sine affectu peccandi sit. Ex quibus verbis ad minus colligitur, apud Augustinum magis apertam esse vtilitatem communionis hebdomadariæ, quam quotidianæ: illam enim simpliciter suadet; de illa dubitat: nec valet dicere, Augustinum loqui de eo, qui non est in gratia: hunc enim nec ad hebdomadariam communionem hortaretur. Loquitur ergo de homine iusto, vt explicat Bonauent. in 4. vbi supra; quem tamen, quia raro inuenitur cum puritate requisita ad quotidianam frequentiam, vt dixit idem Bonauentura, relinquunt Augustinus suæ conscientie. Sciebant Patres, habendam esse rationem etiam reuerentiæ tanto sacramento debite: ideo licet ad frequentiam sepe incitarent, aliquando etiam reuerentiæ admonerent. Sic Ambrosius in oratione ante Missam: Quia cordis contritione, & lacrimarum fonte, quanta reuerentia, & tremore, quanta corporis castitate, & anima puritate illud Diuinum mysterium est celebrandum, Domine Deus, vbi caro tua in veritate sumitur! Quare Catechismus Pij Quinti, cum antiquæ frequentie meminisset, rationem addidit, frequentiam scilicet eximium illius sæculi, parte 2. cap. 4. sect. 61. Omnes enim inquit, qui tunc fidem Christianam profitebantur, vera & sincera charitate ita ardebant, vt cum sine intermissione orationibus, & alijs pietatis officiis vacarent, quotidie ad sacra Domini corporis mysteria sumenda parati inuenirentur. Attende, obsecro, an hæc præparatio in sola carentia lethalis consisteret; & an hodie in omnibus secularibus passim inueniatur. Nostro autem sæculo quid faciendum, explicat idem Catechismus paulo ante his verbis, Virum autem singulis mensibus, vel hebdomadis, vel diebus id magis expediat, certa omnibus regula præscribi non potest. At hi Auctores vnam omnibus regulam communem assignant; vt, qui sine lethali est, accedat; qui non est, non accedat.

Secundo fundatur hæc communis Scholasticorum sententia firmissima ratione, cuius vis ad disputandum potissimum capita spectat: primo, ad fumentis vtilitatem; secundo, ad sacramenti reuerentiam. Nam in primis, cum certum sit, effectum Eucharistiæ crescere pro maiori, & meliori præparatione summentis, procuranda summo opere est hæc præparatio; est autem optima præparatio ad hunc cibum, sicut ad alios, fames quædam, & spiritualis eluxio: nam vt dixit Augustinus, panis hic interioris hominis esuriem desiderat, & licet de eo pane dictum sit, quod, qui edunt illum, adhuc esuriunt, ceterum apud imperfectos non raro solet contingere, nimiam frequentiam parere contemptum quemdam, & fastidium, abireque communionem ipsam in contumaciam

Bonauc.

Leuit. 24.

18.

Gabriel.

19.

20.

rudinem corpori admixtam, ortam magis ex usu, quam ex feruore spirituali: nam ipso usu vilescunt preciosas, minus immutant. Ideo merito dixit Bonaucura in 4. d. 12. vbi supra, quod maiorem efficaciam recipit homo in una Missa, vel manducatione cum bona preparatione, quam in multis, si non se preparat diligenter: quia nimirum nimia frequentia admittit paulatim diligentiam preparationis, & per consequens fructuum vbertatem, quae datur pro mensura dispositionis: quare ad istam famem conseruandam, & excitandam, fugiendumque periculum insensibilitatis, & contemptus, expedit aliquando homini etiam existentem in gratia abstinere. Ideo forsitan Leuit. 24. iubetur, panes propositionis per singula Sabbatha mutari, & alios recentes substitui; vt monemus, panem hunc, non nisi nouo cum calore, & feruore spirituali offerre, ad quem concipiendum regulariter conducit hebdomada mensura.

Secundo attenditur, vt dixi, ad ipsius sacramenti reuerentiam; in quo licet Christus fletum ad nostram effuderit vilitatem, expedit tamen tanti Domini rationem habere, & eum, vt par est, tractare reuerenter: sicut Isaia 6. legimus Seraphim non manu, sed forcipe tulisse prunam, seu calculum de altari; non quidem quia, si manu tangeret, cremaretur manus Angelica; sed in signum reuerentiae, quia caelestis pruna in altari posita tractanda est. Huius ergo reuerentiae, & decoris causa multa sunt circa hoc sacramentum, quae prima facie videntur dispendium afferre nostrae vilitatis, licet reuera non afferant, vt videmus. Nam in primis ideo non licet duplex communio in vno die; quia licet singula nouum fructum afferat, esset tamen quadam species minoris reuerentiae passim accedere ad tam venerabile sacramentum; nec ideo solum prohibetur multiplex communio in die, quia per vnam communionem melius representatur unitas mortis, & passionis Christi, vt vult Marzilla; quia licet haec sit ratio alicuius congruentiae, non tamen conuincens: potest enim pariter ob eundem respectum prohiberi duplex communio in hebdomada. Ratio ergo fuit, quam tradit Gabriel sect. 87. in Canonem his verbis, *Defectus debita reuerentiae, praesumptio dignitatis propriae, & insufficientia gratitudinis reddenda. Ad dignam summptionem huius sacramenti requiritur meditatio excellentiae tanti sacramenti, vt mens excutitur ad sumendum cum reuerentia, & deuotione. Requiritur etiam meditatio propria indignitatis vt excutitur animus ad sumendum cum timore, &c. Haec autem difficulter digne exhibentur pluries vna die, unde tandem in consuetudinem ceciderit sine hac preparatione sumere, & per hoc minus reuerenter.* Haec Gabriel; ex quibus colligitur clare, hominem, cui quotidiana communio causa esset accedendi sine meditatione, & consideratione, siue quia frequentes occupationes impediunt, siue quia exigua deuotio non sufficeret ad quotidianam preparationem, hunc (inquam) melius facere accedendo semel in hebdomada, quam singulis diebus, cum respectu huius militet eadem ratio.

Confirmatur primo, quia ob eandem sacramenti reuerentiam prohibuit Ecclesia Eucharistia summptionem infantibus baptizatis, licet hoc non fiat sine aliquo ipsorum dispendio, quibus Eucharistia auget gratiam ex opere operato: & usus etiam obtemperat, pueris etiam doli capacibus non dari Eucharistia ante perfectum usum rationis. Quem morem licet videatur Marzilla reprehendere in Memoriali ante primam obiectionem, probant tamen illum Theologi omnes, quos refert Suarez in praesenti disp. 70. sect. 1. & Catechismus Pij V. & consuetudo omnium Sacerdotum non admittenti statim pueros

ad communionem, licet eis absolutionem impendant. Quia etiam ratione apud Indos non admittuntur omnes sine delectu ad Eucharistiam, licet omnes absoluantur, sed illi solum, qui proiectiores sunt, & melius discernunt cibum istum. Vides, quam infirma sit haec consequentia: aliquis est iam per absolutionem capax fructus Eucharistiae; ergo non est, cur illi negetur. Debet enim ulterius haberi ratio reuerentiae ipsius sacramenti, vt docuit Tridentin. sess. 21. c. 2. du aut in Sacramentorum dispensatione attendendum esse ad vtilitatem suscipientium, & ad Sacramenti venerationem, pro temporum varietate, &c.

Confirmatur secundo, quia ob eandem reuerentiam non datur Eucharistia amentibus etiam non perpetuis, & baptizatis, & capacibus effectus Eucharistiae; quibus licet in fine vitae detur pro Viatico, non tamen ante mortem; vt cum Catechismo Pij Quinti docent communiter Theologi; quos sequitur noster Suarez Disp. 69. Sect. 2. vbi bene aduertit, rationem discriminis inter mortis articulum, & aliud tempus procedere ex veneratione debita huic Sacramento; quod postulat, non nisi ex graui causa dari ei qui per propriam deuotionem non potest se ad illud preparare: quae sane ratio cum proportionem probat, aliis omnibus eo rarius, & cum grauiori causa dandum, quo minus habent deuotionis, & preparationis; vt etiam in hoc sensu habeat locum illud, Cant. 5. *Comedite, amici, & bibite, & inebriamini, charissimi;* vbi vides ad maiorem satietatem inuitari charissimos, quam amicos: habet enim suam latitudinem inuitatio, sicut & ipsa amicitia, & familiaritas conuiuium.

Confirmatur tertio, quia eadem de causa ablatus est usus calicis Laicis, vt scilicet seruaretur debita reuerentia Sanguini, licet alioquin careant Laici maiori fructu, quem ex vtraque specie haberi diximus Disp. 12. sect. 3. Item ea de causa prohibetur communio infirmo habenti periculum vomitus; quia plus refert cauere vomitum specierum ob irreuerentiam, quam infirmum habere fructum Viatici. Quid dico periculum vomitus? Etiam si non sit tale periculum, non permittitur aegroto sumere Eucharistiam de manu Laici, calu quo ablit Sacerdos: exultante Ecclesia, minus inconueniens esse quod moriatur sine Viatico, quam tangi Eucharistiam manu Laica, absente Sacerdote. Adeo curat reuerentiam huic Sacramento in omnibus seruari: & mirum erit, ob eandem reuerentiam, hominem remissum, & venialibus ex aduertentia plenum, in ipsiusque actu complacentem abstinere a quotidiana communione.

Confirmatur quarto; quia ob eandem reuerentiam prohibitum fuit olim accedere ad Eucharistiam post coitum etiam coniugalem, & licitum; & licet illa praecpta cessauerint in ratione praecpti, manent tamen in vi consilij congruentissimi, vt post talem coitum, vel pollutionem etiam inuoluntariam abstineat homo; vt docent Patres, & Theologi, quos refert, & sequitur noster Sanchez lib. 9. de Matrim. Disp. 13. nisi forte aliqua rationabilis causa in particulari excuset ab irreuerentia; de quo diximus Disp. 15. Sect. 1.

Sensit difficultatem Marzilla in Additionibus c. 7. & respondet, in primis illa antiqua decreta non tam praecipere, hominem non communicare post copulam, quam non habere copulam ante communionem; itaque ob reuerentiam Eucharistiae iubebatur homo, abstinere a copula ante communionem; quod si non abstinere, non ideo iubebatur abstinere a communionem; quia data illa negligentia antecedenti, adhuc melius erat communicare, quam abstinere. Caterum haec expositio est contra verba Patrum

20.

Confirmatur secundo eo amentibus

Suarez.

21.

Confirmatur tertio eo quod Sanguis non detur Laicis.

22.

Confirmatur quarto ex antiqua prohibitione.

Sanchez.

23.

Marzilla solvere difficultatem conatur.

Haec expositio est contra

Patrum

Verba PP.

Tim. alex.

Patrum, & Auctorum, qui de hac re loquuntur etiam ex suppositione copula, vel pollutionis; & dicunt, non licere tunc accedere ad Eucharistiam. Sic expresse Timotheus Alexandrinus in Responsis Canonici, quæ habentur in 6. tom. Biblioth. Sacrae, respon. 5. & 13. vbi ait, coniugatos non posse sumere synaxim eo die, quo simul cohabitauerit: & S. Malachias, teste Bernardo in eius Vita, monacho polluto dixit: *Non debueras sic ministrare*. Et Carthusiani lege lata ita statuerunt, vt habetur in *statutu antiquis* p. 1. c. 43. monachū nocte pollutum etiā citra culpam, mane non celebrare, nec ad altare accedere. Et denique Scholastici, & Morales, quos refert Sanch. vbi supra, omnes loquuntur ex suppositione copulae, vel pollutionis, & dicunt, tunc minus decere cōmunionē, nisi aliqua sit causa rationabilis.

24.

Respondet
secundo.

Impugnatur.

Respondet secundo Marzilla, illam indecentiam inueniri, quando ex copula, vel pollutione præcedenti manent adhuc reliquæ in imaginatione, & appetitu, nec omnino sedata est delectatio ex copula orta: tunc enim, etiam si non interuenerit culpa grauis, decentius esset abstinere. Iam ergo concedit hic Auctor, & fatetur, licet inuitus, casum, quo careat homo gratia Sacramentali ob reuerentiam Eucharistiæ, cum tamen probatus sit, iuxta Apostolum, & digne manducaret. Videat nunc, si, quod ipse semel concedit, liceat nobis pariter concedere, quando homo habeat actualement complacentiam in venialibus innumeris, & nullam prorsus actualement deuotionem, vel fere nullam ob distractionem, & euagationem circa res domesticas; an tunc iniuria fiat huic homini, si ob Sacramenti reuerentiam abstineat ab hodierna sumptione, donec cras discat melius se disponere. Certe Eucharistia magis dignaretur hodie istud hospitium, quam hominem qui ob matrimonij legem seruandam habuit copulam: & tamen Paulus per te non suadet illi, sed permittit cōmunicare; ergo nec isti, de quo loquimur.

25.

Additur etiam
non tantum
attendit
reuerentiam,
sed etiam
ad utilitatem
summentium.

Adde tamen, non ita attendi in hac abstinentia ad solam Sacramenti reuerentiam, quin attendatur etiam ad sumentium utilitatem; imo dixerim præsertim attendi ad nostram utilitatem: quia regulariter loquendo quotidiana communio in eo statu remissionis, & corporis vix contingeret sine multiplici culpa veniali concomitanti, & antecedenti: tū quia, moraliter loquendo, repugnaret illi hominem quotidie preparare se cum ea deuotione, & attentione, quā postulat susceptio huius Sacramenti; vix enim, qui taliter viuunt, possunt se componere, & preparare semel in hebdomada, nedum singulis diebus: tum etiā præcipue, quia moraliter loquendo, quamplures communionem habent sine defectu, & malum venialiter, nempe inanem gloriam, vanam emulationem, vel aliquid simile. Ratio est, quia cum tota dulcedo, & efficacia huius cibi spiritualis sit, & famem exigit spirituale, necesse est, hominem esuriētem quotidie hunc cibū, habere famē, & esuriem magnam spiritualement: hæc autem non reperitur, nisi in corde vacuo, & puro à mundanis curis, & delectationibus illicitis: cum ergo sine ista fame desiderari non possit cibus hic, prout oportet; hæc autem tanta fames non adsit, nisi in corde puro, consequens est, hominem nimis deditum humanis voluptatibus, (etiam citra culpam mortalem) vel non desiderare vere hunc cibum quotidianum, & corpori insipidum, vel regulariter desiderium illud habere admixtum alium finem imperfectum.

26.

Sane vis huius rationis moralis colligitur ex doctrina Patrum, qui passim negant veram famem in corde nimis impuro. Sufficiat pro omnibus afferre Gregorium super 1. Reg. 1. vbi de culpis etiam ve-

nialibus loquitur: *Non saturantur*, inquit, nisi famelicis, qui à virtutis perfectione ieiunantes. Divina sacramenta percipiunt in plenitudine virtutis: quia sine peccato electi etiam viri esse non possunt; quid restat, nisi vt à peccatis, quibus eos humana fragilitas maculare non desinit, vacuari quotidie contentur: nam qui quotidie non exhauserit, quod delinquit, et si minima sunt peccata, quæ congerit paulatim anima repletur; æque ei merito auferunt fructum internæ satisfactionis. Hæc repletionem nos euacuare Paulus infirmans, ait: Probet seipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat, &c. Hæc Gregorius: quæ nescio quomodo adducat pro se Marzilla, vt probet, solam peccati mortalis carentiam commendari à Paulo, & Patribus, ad functionem Eucharistiæ, cum constet ex Gregorio, etiam minima peccata, si plura sint, obesse, & impedire famem spiritualement, nisi per displicentiam euacuentur.

Denique libet addere, quod Ludouicus Blofius in *Momils Spiritualis* c. 6. refert S. Gertrudem intellexisse à Domino: *Quot quoti* (inquit) *vir, vel famula, &c. secularis viuunt in aliquo statu, qui à Deo & Ecclesia non discordet, sine sint in matrimonio, sine extra matrimonium, sine vendant, sine emanent, seu quauis alia licita ratione vitium sibi parent, si bona voluntate præditi ex Dei gratia persenerant in bono, & à grauibz culpis sese continent, vitamque suam secundum Dei præcepta, ac sanctæ Ecclesiæ decreta dirigere volunt, peccataque sua humili corde de Sacerdoti confitentur; hi omnes de Dei misericordia confisi venerandum Eucharistiæ sacramentum in solemnitate, vel diebus à Patre spirituali ipsorum status accipere possunt. Licet enim rebus exterius multipliciter occupati sint, & in leniores culpas sapius cadant, peccata tamen sunt iusti in omnibus, ob idque Deo placeant. Inueniuntur autem nonnumquam inter eos, qui habitum saccularem gestant, aliqui tam parui, & seruantes, vel sancti, vt quotidie sacram communionem percipere possint. Hæc ibi: quæ eo libentius transcripsi, quo maioris ponderis apud aduersarios erit doctrina à Christo tradita sanctæ virginis Gertrudis Ordinis S. Benedicti, & salata à Venerab. Viro Ludouico Blofio Abbate eiusdē Ordinis. Constat autē ex verbis illis, non omnes, sed aliquos paucos esse ex iis secularibus, qui Deum timent, quibus Eucharistia quotidie danda sit: constat etiam, non, nisi statutis à Patre spirituali diebus, eam debere accipi, quæ erat secunda pars probanda sectione sequenti.*

SECTIO III.

Secunda pars communis, & vera sententia probatur.

Id quod secundo loco probandum proposuimus, est Confessarij, seu Patris Spiritualis consilium attendendum, non solum quatenus per Sacramentalem absolutionem iudicat hominem dignum Eucharistiā, sed quatenus etiam assignet vnicuique regulam prudentem, magis vel minus frequentem accedendi: quod quia magis discedit à Theologo Scholastico, breuius à nobis in hac sectione officitur. Et in primis probari potest auctoritate omnium Theologorum, quos superius adduximus, qui hoc vel supponunt ex praxi receptissima Pet. de Soto & b. præ Barthol. à Medina; P. Henrici, qui alios afferunt, 8. de Eucharistia c. 5. §. 2. Alfonsi Salmeron 1. de 3. in Euangel. tract. 41. circa finem; qui licet acerrime suadeat communionis frequentiam, addit tamen hoc fieri debere à Laicis arbitrio Sacerdotum, modis prudenti.